

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Ρωσίας

Ὁ Ὅσιος Θεοδώρητος ἐν Κόλα, Φωτιστὴς τῶν Λαπώνων¹

† 17η Αὐγούστου 1571

Ὁ Ὅσιος Θεοδώρητος, μία ἀπὸ τὶς σημαντικώ-
τερες μορφές τῶν ἁγίων Ἱεραποστόλων τῆς
Ρωσίας, γεννήθηκε περὶ τὸ 1490 στὸ Ροστῶφ.

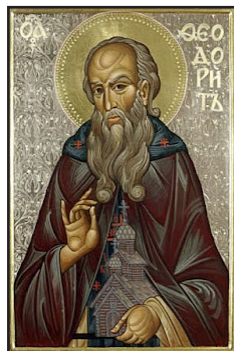
Σὲ ἡλικία δεκατριῶν ἐτῶν εἰσηλθε στὴν Μονὴ
Σολοφκὶ καὶ ἐτέθη ὑπὸ τὴν καθοδήγησι ἐνὸς μα-
θητοῦ τοῦ Ἁγίου Ζωσιμᾶ († Μνήμη: 17η Ἀπριλί-
ου), ὁ ὁποῖος ὀνομαζόταν ἐπίσης Ζωσιμᾶς.

Μετὰ ἀπὸ διακονία δεκαπέντε ἐτῶν χειροτο-
νήθηκε Διάκονος καί, ἀφοῦ πέρασε ἀκόμη ἓνα
ἔτος στὴν ὑπακοὴ τοῦ πνευματικοῦ Πατρός του,
ξεκίνησε γιὰ προσκύνημα σὲ διάφορα Μοναστήρια.

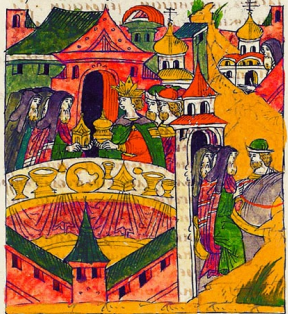
Ἀφοῦ πέρασε κάποιον διάστημα πλησίον τοῦ Ἁγίου Ἀλεξάνδρου
τοῦ Σβίρ († Μνήμη: 30ῆ Αὐγούστου, βλ. *ἔδῶ* καὶ *ἔδῶ*) καὶ δύο χρό-
νια στὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου τῆς Λευκῆς Λίμνης, ἀποσύρθη-
κε γιὰ νὰ ζήσει ὡς ἐρημίτης στὰ περίχωρα τῆς Μονῆς, τὴν ὁποίαν
ἱδρυσεν ὁ Πορφύριος, Ἡγούμενος τῆς Ἁγίας Τριάδος τοῦ Ἁγίου Σερ-
γίου (1521-1525).

Κατὰ τὴν περίοδο αὐτή, συντάχθηκε μὲ τοὺς ἀκολουθοῦς τοῦ
Ἁγίου Νείλου τοῦ Σόρα († Μνήμη: 7η Μαΐου), οἱ ὁποῖοι ἀντιτάχθη-
καν στὶς μεγάλες μοναστηριακὲς ἰδιοκτησίαι καὶ κατόπιν ἐπέστρε-
ψε πλησίον τοῦ πνευματικοῦ του Πατέρα γιὰ νὰ τὸν βοηθῆ μέχρι τὴν
μακαρία κοίμησί του.

Διψῶν πάντα γιὰ ἓναν τόπο πρόσφορο γιὰ ἡσυχαστικὸ βίον, ἀπο-
σύρθηκε βορειότερα, στὴν περιοχὴ τοῦ ποταμοῦ Κόλα, τὴν ὁποίαν
κατοικοῦσαν Λάπωνες, καὶ εὗρεκε ἓναν ἐρημίτη ὀνόματι Μητρο-

ἰπποκρίτων· ἡ ἀκτινοβολία τῆς μαίας
 ρεῖας ἐκ τῆς οὐλοῦσας ἐξ ὁμοιογενεῶν
 ἀρρακτικῶν ἀκτίνων· ἀπὸ τῆς ἐπιπέδου
 εὐλογίας ἀκτίνων ἀκτινοβολίας·

Ἰσχυροὶ ἀναστρέφονται ἀπὸ τῆς
 πόλεως· ἡ ἐπιτορική ἀκτινοβολία
 ὠπογενεῶν ἀκτίνων· ἀκτινοβολία
 ῥαχιαία ἀκτινοβολία ἀπὸ τῆς ἐπιτορικής
 ἀκτινοβολίας ἀκτίνων· ἀπὸ τῆς ἐπιτορικής
 ἀκτινοβολίας ἀκτίνων· ἀπὸ τῆς ἐπιτορικής
 ἀκτινοβολίας ἀκτίνων· ἀπὸ τῆς ἐπιτορικής
 ἀκτινοβολίας ἀκτίνων·

φάνη², πλησίον τοῦ ὁποίου ἐγκαταστάθηκε, τῆρων αὐστηρὸ βίο σιωπῆς καὶ προσευχῆς.

* * *

Μετὰ ἀπὸ εἴκοσι χρόνια, ὁ Θεοδώρητος ἐκλήθη στὸ Νόβγκοροντ, ὅπου ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος τὸν ἐχειροτόνησε Πρεσβύτερο. Ἐμεινε δύο χρόνια στὴν μεγαλοπολι αὐτή, ὡς ἐξομολόγος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου καὶ Πνευματικὸς Σύμβουλος τῶν Ἀρχόντων.

Ἔῖχε λάβει ἀπὸ τὸν Θεὸ τὸ χάρισμα νὰ θεραπεύη ἀσθένειες καὶ ἰδιαίτερα νὰ ἐλευθερώνη τοὺς ἀμαρτωλοὺς ἀπὸ τὰ δίκτυα τοῦ διαβόλου καὶ νὰ τοὺς ὀδηγή στὴν ὁδὸ τῆς Μετανοίας.

Ὁ Ἰβάν ὁ Τρομερὸς στέλνει τὸν Θεόδωρο στὴν Κωνσταντινούπολι. Μοναχοὺς καὶ ἴδρυσε πλησίον τοῦ ποταμοῦ Κόλα μία Ἐκκλησία καὶ μία Μονή, ἀφιερωμένες στὴν Ἁγία Τριάδα.

Ῥογάνωσε τὴν Ἀδελφότητα μὲ τρόπο κοινοβιακό, συνιστῶν στοὺς Μοναχοὺς του νὰ ἀπαρνηθοῦν αὐστηρὰ κάθε ὑλικὸ ἀγαθὸ καὶ νὰ τρέφονται μὲ τὴν ἐργασία τῶν χειρῶν των.

Παράλληλα μὲ τὴν ἴδρυσι τῆς Μονῆς, ἀνέλαβε τότε ἱεραποστολικὴ δραστηριότητα στὸ ἀνατολικὸ τμήμα τῆς χερσονήσου τοῦ Κόλα, ἀνάμεσα στοὺς Λάπωνες, οἱ ὁποῖοι ἦσαν ἀκόμη εἰδωλολάτρες.

Κηρύττων στοὺς αὐτόχθονες στὴν ἰδική τους γλῶσσα, τὴν ὁποίαν εἶχε μάθει στὸ Σολοφκί, καὶ μὲ τὴν ἀκτινοβολία τῆς ἀγιότητός του προσεῖλκε μὲ ἀκαταμάχητο τρόπο τὶς ψυχὰς στὴν πίστι. Ἐβάπτισε μάλιστα δύο χιλιάδες Λάπωνες σὲ μία ἡμέρα.

Μετέφρασε ἐπίσης ὠρισμένα κείμενα τῆς Ἁγίας Γραφῆς στὴν λαπωνικὴ γλῶσσα καὶ κατηύθυνε τοὺς πρὸς φλογεροὺς μεταξὺ τῶν νεοφύτων πρὸς τὸν Μοναχικὸ βίο.

* * *

Ἀναγκάστηκε νὰ ἐγκαταλείψη τὸ Μοναστήρι του, ἴσως ἐξ αἰτίας τῆς ἀντιθέσως ὠρισμένων Μοναχῶν³, καὶ πέρασε δύο χρόνια ὡς Ἠγούμενος ἐνὸς μικροῦ Μοναστηριοῦ στὴν περιοχὴ τοῦ Νόβγκοροντ (1547-1549).

Ῥρίσθηκε κατόπιν ἀπὸ τὸν Τσάρο Ἰβάν Δ΄ ὡς Ἀρχιμανδρίτης τῆς Μονῆς τοῦ Σωτῆρος καὶ τοῦ Ἁγίου Ευθυμίου στὸ Σουζντάλ. Ἦλθε ὁμως σὲ σύγκρουσι ἐκεῖ μὲ τοὺς Μοναχοὺς, οἱ ὁποῖοι ἐξοῦσαν κατὰ

τὸ δοκοῦν καὶ ἀντιτίθεντο στὶς ἀρχὲς τῆς ἀκτημοσύνης, τὶς ὁποῖες ἐδίδασκαν οἱ ἅγιοι Πατέρες. **Οἱ** ἀντίπαλοί του μάλιστα ἔφθασαν στὸ σημεῖο νὰ τὸν κατηγορήσουν γιὰ «λουθηρανικὴ αἵρεσι».

Ὅταν ὁ Στάρετς Ἀρτέμιος καὶ ἄλλοι «ἀκτήμονες» Μοναχοὶ καταδικάστηκαν ἀπὸ μία Σύνοδο γιὰ τὴν ὑποστήριξί τους στὸν αἰρετικὸ Ματθαῖο Μπασκὶν (1554), ὁ Ἐπίσκοπος τοῦ Σουζντάλ ἐπωφελήθηκε τῆς περιστάσεως, γιὰ νὰ κατηγορήσῃ τὸν Ὅσιο Θεοδώρητο γιὰ συμπαίγνια μὲ τοὺς αἰρετικούς.

Ὁ Ἀρτέμιος ἐξωρίσθηκε τότε στὴν Μονὴ Σολοφκὶ καὶ ὁ Θεοδώρητος ἐκτοπίστηκε στὴν Μονὴ τοῦ Ἁγίου Κυρίλλου τῆς Λευκῆς Λίμνης, ὅπου ὑπέστη κακομεταχείρισι ἐκ μέρους κακόβουλων Μοναχῶν.

Τέλος, μὲ τὴν παρέμβασι τοῦ Ἡγεμόνος Κούρμπσκυ, ὁ Μητροπολίτης Μακάριος Μόσχας († Μνήμη: 30ῆ Δεκεμβρίου) ἐφρόντισε νὰ μεταφερθῆ στὴν Μονὴ τοῦ Σωτῆρος τοῦ Γιαροσλάβ.

* * *

Τὸ 1557, ἡλικιωμένος καὶ ἄρρωστος, ὁ Ὅσιος στάλθηκε ἀπὸ τὸν Ἰβάν Δ' στὴν Κωνσταντινούπολι, γιὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ ἀπὸ τὸν Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη τὴν ἐπίσημη ἐπικύρωσι τοῦ τίτλου τοῦ Τσάρου, τὸν ὁποῖον ὁ μέγας Ἡγεμόνας τῆς Μόσχας εἶχε ὑιοθετήσῃ ἀπὸ τὸ 1547.

Ἡ ἀποστολὴ αὐτὴ στέφθηκε μὲ ἐπιτυχία καὶ ὁ Ὅσιος ἐπέστρεψε στὴν Ρωσία συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Κυζίκου, ποὺ κόμιζε πατριαρχικὸ ἐγγραφο ἐπικυρωτικὸ τῆς ἰδρύσεως τῆς Ρωσικῆς Αὐτοκρατορίας, ὡς διαδόχου τοῦ Βυζαντίου.

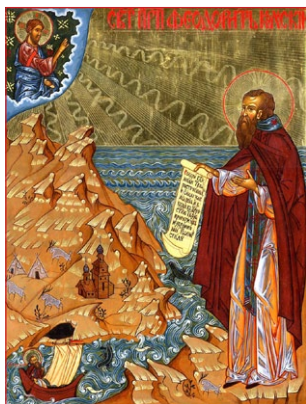
Ἀφοῦ τιμήθηκε γενναιόδωρα ἀπὸ τὸν Τσάρο, ὁ Ὅσιος Θεοδώρητος ἔσπευσε νὰ μοιράσῃ στοὺς φτωχοὺς τὰ δῶρα, τὰ ὁποῖα τοῦ εἶχαν δοθῆ καὶ κατόπιν ἀποσύρθηκε στὴν Μονὴ τοῦ Σωτῆρος τοῦ Βολογκντά.

Παρὰ τὴν ἡλικία του, ἀνέλαβε ἀκόμη δύο ταξίδια στὴν Μονὴ του στὸν Κόλα.

Ἐκοιμήθη ἐν εἰρήνῃ στὶς 17 Αὐγούστου 1571⁴.

---

1. Παρὰ τὴν ἐξέχουσα ἀγιότητά του, δὲν εὑρίσκεται ἴχνος παλαιᾶς τιμῆς τοῦ Ἁγίου Θεοδώρητου, ἐνῶ τὸ *Πατερικὸν τοῦ Σολοφκὶ* τὸν ἀναφέρει μόνον ὡς «μακάριο». Ἀναφέρεται μόνον κατὰ τὴν Ἑορτὴ τῶν Ἁγίων τοῦ Νόβγκοροντ καὶ στὴν Λιτὴ τῆς Ἑορτῆς τῶν Ἁγίων Πάντων τῆς Ρωσίας. Τοῦτο θὰ πρέπει νὰ ὀφείλεται στὴν καταδίκη του κατὰ τὴν ἔριδα περὶ τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

2. Κατά ώρισμένους, ό έρημίτης αυτός ήταν ό Άγιος Τρύφων του Πέτσενγκα († Μνήμη: 15η Δεκεμβρίου, *βλ. έδω*).

3. Σύμφωνα με ώρισμένους ιστορικούς, ίσως έξ αίτίας τής άντιθέσεως μέρους του πληθυσμού στις ιεραποστολικές δραστηριότητές του.

4. Σύμφωνα με άλλους φέρεται νά τον έπνιξαν μετά από έντολή του Ίβαν του Τρομερού, έξαιτίας τής φιλίας του με τον Ήγεμόνα Κούρμσκυ.

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγιῶ Θεῷ, τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησι καὶ εὐχαριστία, εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων. Ἀμήν!*

